

Ірина Гловюк

докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри кримінально-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5685-3702>
iglovyuk83@gmail.com

DOI: 10.33498/lopu-2021-03-061

УДК 343.1

СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

АНОТАЦІЯ. Набуття чинності нормами Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) показало юридичну невизначеність низки його норм, а також неуніфікованість практики щодо питань призначення підготовчого засідання; повноважень судді при отриманні обвинувального акта з клопотанням прокурора про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні; об'єднання матеріалів кримінальних проваджень щодо проступку та злочину; формулювання ухвал суду, зокрема резолютивних частин; викладення вироків тощо; доктринальні рекомендації з цих питань практично відсутні.

Метою статті є визначення видів судових проваджень щодо проступків у суді першої інстанції; виявлення змістовних і техніко-юридичних неузгодженостей нормативної регламентації судового провадження у суді першої інстанції щодо кримінальних проступків, формування пропозицій щодо їх усунення.

Диференціація судового провадження щодо кримінальних проступків у суді першої інстанції здійснюється таким чином: без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження; розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку з викликом учасників кримінального провадження; загальний порядок (коли обвинувальний акт надійшов без клопотання прокурора про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні та відсутні письмові заяви підозрюваного, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження); загальний порядок із застосуванням ч. 3 ст. 349 КПК України.

Основними практичними проблемами застосування норм КПК України щодо провадження у суді першої інстанції кримінальних проступків є: умови ініціювання розгляду обвинувального акта у спрощеному провадженні; дії суду при отриманні обвинувального акта у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку; призначення підготовчого судового засідання; обвинувальний акт щодо кримінального проступку поза межами судового засідання; дослідження доказів у судовому розгляді у разі призначення розгляду у судовому засіданні з викликом учасників кримінального провадження.

© Ірина Гловюк, 2021

Ірина Гловюк

Положення КПК України та практика їх застосування вказує на потребу внесення змін і доповнень, які регламентуватимуть: призначення підготовчого засідання; введення у ст. 381 КПК України умов спрощеного розгляду; унормування порядку дій суду після підготовчого засідання; дослідження результатів медичного освиддування здійснюється у порядку дослідження документів; дослідження показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функцію фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису здійснюються у порядку дослідження звуко- і відеозаписів; дослідження висновку спеціаліста відбувається у порядку дослідження висновку експерта.

Ключові слова: кримінальний проступок; судовий розгляд; спрощене провадження; суд; обвинувальний акт; клопотання; заява; дослідження доказів.

Норми щодо судового провадження стосовно кримінальних проступків існують у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України)¹ з 2012 р., проте лише з 1 липня 2020 р. вони – у трансформованому порівняно з 2012 р. вигляді – набули чинності. Зважаючи на новизну процедур, прогнозувалися ті проблеми, які виникнуть при застосуванні відповідних положень КПК України². Аналіз судових рішень щодо кримінальних проступків показує неуніфікованість практики з питань призначення підготовчого засідання; повноважень судді при отриманні обвинувального акта з клопотанням прокурора про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні; об'єднання матеріалів кримінальних проваджень щодо проступку та злочину; формулювання ухвал суду, зокрема резолютивних частин; викладення вироків тощо; доктринальні рекомендації з цих питань практично відсутні. Це вказує на теоретико-праксеологічну актуальність проблематики.

Деякі питання судового провадження щодо кримінальних проступків досліджувалися, зокрема, у працях О. Бабаєвої, О. Банчука, В. Писаренка, Д. Письменного, М. Тахтарова, С. Томина, а після набрання чинності цими нормами – у працях Т. Слуцької, С. Томина.

Метою дослідження є визначення видів судових проваджень щодо проступків у суді першої інстанції; виявлення змістовних і техніко-юридичних неузгодженостей нормативної регламентації судового провадження у суді першої інстанції щодо кримінальних проступків, формування пропозицій щодо їх усунення.

Кримінальне провадження щодо кримінальних проступків доволі традиційно відноситься до спрощеного провадження³. Водночас аналіз

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>> (дата звернення: 24.12.2020).

² Ірина Гловюк, 'Судове провадження щодо кримінальних проступків: чи справдяться очікування?' <<https://unba.org.ua/publications/5741-sudove-provadhennya-shodo-kriminalnih-prostupkiv-chi-spravdyat-sya-ochikuvannya.html>> (дата звернення: 24.12.2020).

³ Олександра Бабаєва, *Підготовче провадження у системі стадій кримінального процесу України* (Право 2020) 60; Костянтин Задоя, 'Спрощене провадження щодо кримінальних проступків за Кримінальним

КПК України показує, що такий підхід є дещо спрощеним. Адже, якщо врахувати положення статей 302, 381, 382 КПК України, спрощене судове провадження щодо проступків є можливим за дотримання передбачених законом умов, проте не є необхідним, причому його ініціація – це не обов'язок для прокурора, а суд має дискреційні повноваження щодо застосування загального порядку провадження. Отже, можна виокремити такі порядки судового провадження у суді першої інстанції щодо кримінальних проступків:

1) без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження (має специфічні ознаки, виділені С. Томиним⁴); при цьому проблемним є те, що у параграфі 1 глави 30 КПК України немає вказівки на клопотання прокурора;

2) розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку з викликом учасників кримінального провадження (який, судячи з назви ст. 382 КПК України, теж розглядається як спрощене провадження, хоча його законодавче тлумачення як спрощеного викликає сумніви);

3) загальний порядок (коли обвинувальний акт надійшов без клопотання прокурора про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні та відсутні письмові заяви підозрюваного, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження);

4) загальний порядок із застосуванням ч. 3 ст. 349 КПК України.

Перша проблема, яка виникає, стосується ініціювання розгляду обвинувального акта. Зокрема, у ст. 381 КПК України передбачено, що

після отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку суд у п'ятиденний строк, а у разі затримання особи – у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 298-2 цього Кодексу, невідкладно призначає судовий розгляд. Суд розглядає обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження, якщо обвинувачений не оспорує встановлені під час дізнання обставини і згоден з розглядом обвинувального акта⁵.

Проте у ч. 1 ст. 302 КПК України вказано, що '<...> прокурор має право надіслати до суду обвинувальний акт, в якому зазначає клопотання про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового роз-

процесуальним кодексом України 2012 року та законодавством європейських держав' (2015) 1 Вісник кримінального судочинства 29–39; Юрій Аленін та інші, *Судове провадження: навчально-методичний посібник* (2020).

⁴ Юрій Аленін та інші, *Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України* (Фенікс 2020) 623.

⁵ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

гляду в судовому засіданні⁶. Тобто умови спрощеного судового розгляду вказані у правилах стосовно закінчення досудового розслідування, що з позицій юридичної техніки не повністю коректно.

Ба більше, умови такого спрощеного розгляду не є однаковими по тексту КПК України. Відповідно до ст. 381 такими умовами є: обвинувачений не оспорує встановлені під час дізнання обставини і згоден із розглядом обвинувального акта. Однак більш широке коло умов, яке логічно теж мало б міститися у ч. 2 ст. 381, міститься у ч. 1 ст. 302: 1) підозрюваний беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден із розглядом обвинувального акта за його відсутності; 2) потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, не заперечують проти такого розгляду; 3) письмова заява підозрюваного має бути складена в присутності захисника; 4) письмова заява підозрюваного має містити відомості щодо беззаперечного визнання винуватості, згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні; 5) письмова заява потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, має містити відомості згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні. При цьому, попри те, що заява підозрюваного має бути складена в присутності захисника, вказівки на те, що якимось чином має бути з'ясована думка самого захисника, у КПК України немає.

Крім того, слушно зазначається, що

вжите у ч. 1 ст. 302 КПК словосполучення “прокурор має право” вказує на необов'язковість надіслання прокурором до суду обвинувального акта з клопотанням про його розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні, навіть за наявності усіх визначених законом умов для такого розгляду⁷.

Другою проблемою є дії суду при отриманні обвинувального акта у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку. КПК України не вдало регламентує дії та рішення суду залежно від того, чи надійшов обвинувальний акт із клопотанням або без нього безвідносно наявності/відсутності клопотання прокурора, адже йдеться про те, що:

⁶ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

⁷ Тетяна Слущка, ‘Щодо питання спрощеного судового провадження стосовно кримінальних проступків: аналіз законодавства’ <https://protocol.ua/ru/shchodo_pitannya_sproshchenogo_sudovogo_provadgennya_stosovno_kriminalnih_prostupkiv_analiz_zakonodavstva/> (дата звернення: 24.12.2020).

<...> після отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку суд у п'ятиденний строк, а у разі затримання особи – у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 298² цього Кодексу, невідкладно призначає судовий розгляд⁸.

Крім того, юридична невизначеність характерна формі розгляду обвинувального акта, адже у ст. 381 КПК України йдеться про призначення судового розгляду, а у ч. 1 ст. 302 – про ‘розгляд у спрощеному порядку без проведення судового розгляду в судовому засіданні’⁹. Буквальне тлумачення призводить до висновку, що судовий розгляд здійснюється без судового розгляду, що є недопустимим для вирішення питання про визначення обґрунтованості обвинувачення особи у вчиненні кримінального правопорушення. Тому логічною є думка, що судовий розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні все ж має місце¹⁰.

Ми вже зазначали, з одного боку, що КПК України вказує на призначення відразу судового розгляду. З другого боку, до ст. 314 КПК України ‘Підготовче судове засідання’ внесено доповнення, яким передбачено:

<...> у разі встановлення об’єктивної неможливості ознайомитися з матеріалами дізнання у порядку, передбаченому частиною п’ятою статті 301 цього Кодексу, суд за клопотанням сторони кримінального провадження вирішує питання про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів дізнання, про що постановляє відповідну ухвалу¹¹.

Тобто все ж таки ця стадія має бути¹².

Враховуючи практику, очевидно, що суди по-різному підходять до питання про призначення саме підготовчого судового засідання. Зокрема, у разі, якщо обвинувальний акт надійшов із клопотанням прокурора, то відразу призначається судовий розгляд¹³ (хоча, як ми обґрунтовували вище, такий підхід є вразливим). Крім того, коли обвинувальний акт надходить без клопотання прокурора, то є випадки, коли призначається не підготовче судове засідання, а знову судовий розгляд. Проілюструємо твердження цитатою з ухвали:

⁸ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1)

⁹ Там само.

¹⁰ Аленін та інші (н 4) 623.

¹¹ Кримінальний процесуальний кодекс України (н 1).

¹² Гловюк (н 2).

¹³ Ухвала судді Жмеринського міськрайонного суду Вінницької області від 18 серпня 2020 р. <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91022021>> (дата звернення: 24.12.2020); Ухвала Теофіпольського районного суду Хмельницької області від 2 листопада 2020 р. (справа № 685/1379/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92722062>> (дата звернення: 24.12.2020); Ухвала судді Амур-Нижньодніпровського районного суду міста Дніпропетровська від 30 вересня 2020 р. <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91890441>> (дата звернення: 24.12.2020).

Обвинувальний акт не містить клопотання про його розгляд у спрощеному провадженні. До обвинувального акта не додані письмова заява підозрюваного, складена в присутності захисника, щодо беззаперечного визнання своєї винуватості, згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження згідно з частиною другою ст. 302 КПК України та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні та письмова заява потерпілої щодо згоди із встановленими досудовим розслідуванням обставинами, ознайомлення з обмеженням права апеляційного оскарження згідно з частиною другою ст. 302 КПК України та згоди з розглядом обвинувального акта у спрощеному провадженні. Враховуючи зазначені обставини, вважаю за необхідне призначити розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку та викликати для участі в ньому учасників кримінального провадження¹⁴.

В аналогічній ситуації є приклади призначення і підготовчого судового засідання:

Оскільки клопотання прокурора про розгляд справи щодо кримінального проступку в порядку спрощеного провадження відсутнє, суд вважає за необхідне відповідно до положень ст. 314 КПК України призначити підготовче судове засідання з викликом сторін кримінального провадження¹⁵;

Обвинувальний акт не містить клопотання про його розгляд у спрощеному провадженні. За таких обставин розгляд обвинувального акту відносно ОСОБА_2 слід здійснювати за загальними правилами судового провадження, у зв'язку з чим на підставі вказаного обвинувального акту слід призначити підготовче судове засідання¹⁶.

Вважаємо: попри юридично невизначені положення (які доктринально тлумачаться так, що у провадженні щодо кримінальних проступків відсутня стадія підготовчого провадження¹⁷) стосовно підготовчого судового провадження, системне тлумачення КПК України вказує на те, що правильним є підхід, коли підготовче судове засідання має призначатися незалежно від того, чи надійшов обвинувальний акт із клопотанням або без нього. На це, як зазначалося вище, вказують і положення ст. 314 КПК України, і загальна спрямованість стадії підготовчого судового провадження, де вирішується питання стосовно можливості розгляду обвину-

¹⁴ Ухвала судді Хрстинівського районного суду Черкаської області від 11 вересня 2020 р. (справа № 706/796/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90930214>> (дата звернення: 24.12.2020).

¹⁵ Ухвала судді Березнівського районного суду Рівненської області від 5 серпня 2020 р. (справа № 555/1331/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90786724>> (дата звернення: 24.12.2020).

¹⁶ Ухвала судді Біловодського районного суду Луганської області від 7 серпня 2020 р. (справа 408/2279/20-к) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91472977>> (дата звернення: 24.12.2020).

¹⁷ Аленін та інші (н 4) 622.

вального акта по суті. Адже може виявитися, що обвинувальний акт через порушення правил підсудності не може розглядатися у суді, до якого він надійшов; що обвинувальний акт не відповідає вимогам КПК України, це є підставою для його повернення прокурору. Якщо не проводиться підготовче засідання, то немає стадії кримінального провадження, коли можна ці питання вирішити. Зі свого боку, у першому випадку це може призвести до порушення права на справедливий суд, у другому – права знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його обвинувачують. Відповідно, складно погодитися з думкою, що лише в загальному порядку суд має призначити підготовче судове засідання, а не судовий розгляд¹⁸.

Крім того, є питання щодо того, чи може спрощене провадження здійснюватися без клопотання прокурора. У судовій практиці у таких випадках ухвалюється рішення про призначення розгляду з викликом учасників¹⁹, призначення підготовчого засідання²⁰. Є думка, що

беручи до уваги, що ч. 2 ст. 381 КПК, яка кореспондує з ч. 2 ст. 302 КПК, має імперативний (зобов'язальний) характер, суд, наприклад, отримавши обвинувальний акт щодо кримінального проступку без клопотання прокурора щодо його розгляду у спрощеному порядку, але за наявності визначених законом умов та відповідних письмових заяв підозрюваного та потерпілого, для реалізації останніми їхнього права на розгляд провадження у спрощеному порядку, керуючись ч. 3 ст. 382 КПК, призначає розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку та викликає для участі в ньому учасників кримінального провадження. Під час судового засідання суд з'ясовує думку обвинуваченого та потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження стосовно розгляду обвинувального акта у спрощеному порядку без проведення судового розгляду, роз'яснює їм зміст установлених досудовим розслідуванням (дизнанням) обставин, а також те, що у разі надання згоди на розгляд обвинувального акта у спрощеному порядку вони будуть позбавлені права оскаржувати вирок в апеляційному порядку з підстав розгляду провадження за відсутності учасників судового провадження, недослідження доказів у судовому засіданні або з метою оспорювання встановлених досудовим розслідуванням (дизнанням) обставин, та, упевнившись у добровільності їх згоди, ухвалює рішення про здійснення розгляду обвинувального акта у спрощеному порядку²¹.

¹⁸ Слуцька (н 7).

¹⁹ Ухвала судді Хрестинівського районного суду Черкаської області від 11 вересня 2020 р. (н 12).

²⁰ Ухвала судді Березнівського районного суду Рівненської області від 5 серпня 2020 р. (н 13).

²¹ Слуцька (н 7).

Загалом підтримуючи такий підхід, зазначимо: призначати суд має підготовче засідання, що цілком корелюватиметься із наведеними вище аргументами щодо необхідності цієї стадії у кримінальному провадженні стосовно кримінальних проступків.

Третьою проблемою є те, чи має суддя повноваження повернути обвинувальний акт щодо кримінального проступку поза межами судового засідання. На практиці такі питання виникають: зокрема, суддя повернув обвинувальний акт із клопотанням прокурору, оскільки серед доданих до обвинувального акта документів були відсутні матеріали досудового розслідування²²; через те, що письмова заява підозрюваного складена у відсутності захисника, а письмова заява потерпілої не містить згоди зі встановленими досудовим розслідуванням обставинами²³. Водночас КПК України, крім перехідного періоду (розділ II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень”²⁴) не передбачив для обвинувальних актів щодо проступків особливої процедури повернення поза межами підготовчого засідання, а стадія підготовчого судового провадження є єдиною стадією, де суд уповноважений вирішити це питання.

Четверта проблема торкається дослідження доказів, адже, як вказувалося раніше, судові дії щодо дослідження доказів не пристосовані під дослідження спеціальних джерел доказів стосовно кримінальних проступків: пояснення не є джерелом доказів у суді, а отже, взагалі не підлягають дослідженню, а всі особи, які давали пояснення, підлягають допиту; порядок дослідження результатів медичного освідування, висновку спеціаліста, показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функцію фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису – не регламентовано; незрозумілий порядок дослідження висновку спеціаліста²⁵.

Як видається, дослідження результатів медичного освідування з огляду на особливості цього джерела за аналогією слід досліджувати у порядку дослідження документів. Показання ж технічних приладів та технічних засобів, що мають функцію фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису правильно досліджувати у порядку дослідження звуко- і відеозаписів. Висновок спеціаліста, через те,

²² Ухвала судді Дніпровського районного суду м. Києва від 10 листопада 2020 р. <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93127015>> (справа №:755/16612/20) (дата звернення: 24.12.2020).

²³ Ухвала судді Печерського районного суду м. Києва від 9 липня 2020 р. (справа № 757/28307/20-к) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90307099>> (дата звернення: 24.12.2020).

²⁴ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>> (дата звернення: 24.12.2020).

²⁵ Гловюк (н 2).

що він має відповідати вимогам до висновку експерта, слід досліджувати у порядку дослідження висновку експерта. При цьому є особливість: спеціаліст не може бути допитаний з метою роз'яснення висновку.

У контексті загальних джерел доказів, як слушно зазначає С. Томин, судом у судовому засіданні без проведення судового розгляду застосовуються положення ст. 358 “Дослідження документів” та ст. 359 “Дослідження звуко- і відеозаписів” КПК України²⁶. Аналіз вироків щодо проступків показує: у разі призначення судового розгляду із викликом учасників кримінального провадження проводяться допити²⁷; досліджуються письмові докази²⁸; висновок експерта²⁹; документи³⁰.

Поширеним у судовій практиці при розгляді обвинувальних актів щодо проступків є застосування положень ч. 3 ст. 349 КПК України³¹, що є певною альтернативою спрощеного провадження, оскільки також є консенсуальною процедурою.

Зважаючи на спрощений характер судового провадження щодо проступків, у вирокі суду за результатами спрощеного провадження замість доказів на підтвердження встановлених судом обставин зазначаються встановлені органом досудового розслідування обставини, які не оспорується учасниками судового провадження (ч. 2 ст. 382 КПК України). Проте є вирокі, коли навіть за результатами спрощеного провадження вказуються докази, на яких ґрунтується вирок³², наприклад:

винність обвинуваченого у вчиненні кримінального проступку, підтверджується матеріалами кримінального провадження № 12020115200000906 від 11.08.2020 року, а саме: витягом з ЄРДР № 12020115200000906 від 11.08.2020 року; протоколом про прийняття заяви про кримінальне правопорушення від 10.08.2020 року; протоколом допиту потерпілого від 10.08.2020 року; протоколом допиту свідків ОСОБА_3, ОСОБА_4,

²⁶ Аленін та інші (н 4) 624.

²⁷ Вирок Лугинського районного суду Житомирської області від 18 грудня 2020 р. (справа № 281/458/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93634312>> (дата звернення: 24.12.2020); Вирок Скадовського районного суду Херсонської області від 30 жовтня 2020 р. (справа № 663/1196/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92548987>> (дата звернення: 24.12.2020).

²⁸ Вирок Лугинського районного суду Житомирської області від 18 грудня 2020 р. (н 27); Вирок Козелецького районного суду Чернігівської області від 27 жовтня 2020 р. (справа № 734/2469/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92463946>> (дата звернення: 24.12.2020).

²⁹ Вирок Козелецького районного суду Чернігівської області від 27 жовтня 2020 р. (н 28); Вирок Сокирянського районного суду Чернівецької області від 22 вересня 2020 р. (єдиний унікальний номер 722/1161/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91707328>> (дата звернення: 24.12.2020).

³⁰ Вирок Сокирянського районного суду Чернівецької області від 22 вересня 2020 р. (н 29).

³¹ Вирок Рахівського районного суду Закарпатської області від 30 вересня 2020 р. (справа № 305/1459/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91887576>> (дата звернення: 24.12.2020); Вирок Сосницького районного суду Чернігівської області від 1 грудня 2020 р. (справа № 745/757/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93201515>> (дата звернення: 24.12.2020); Вирок Сосницького районного суду Чернігівської області від 23 вересня 2020 р. (справа № 745/310/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91743240>> (дата звернення: 24.12.2020); Вирок Гадяцького районного суду Полтавської області від 4 листопада 2020 р. (справа № 526/884/20) <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92630145>> (дата звернення: 24.12.2020).

³² Вирок Десянянського районного суду м. Києва від 10 серпня 2020 р. (справа № 754/9919/20). <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91020655>> (дата звернення: 24.12.2020).

ОСОБА_5 від 11.08.2020 року; висновком експерта судово-товарознавчої експертизи № 2651 від 14.08.2020 року відповідно до якої вартість мобільного телефону станом на 10.08.2020 року складає 4 718 грн 32 коп.³³.

Висновки. Отже, аналіз положень КПК України стосовно судового провадження у суді першої інстанції та практики його застосування показує юридичну невизначеність низки положень КПК України, що впливає на практику його застосування. Отже, можливо запропонувати зміни до КПК України щодо унормування тих проблемних питань, які нині існують. Відповідно, пропонуємо таку редакцію частин 1 та 2 ст. 381 КПК України:

“1. Після отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку суд у п’ятиденний строк, а у разі затримання особи – у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 298² цього Кодексу, невідкладно призначає підготовче засідання згідно з главою 27 цього Кодексу.

2. Суд розглядає обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку, в якому зазначено клопотання прокурора про його розгляд у спрощеному порядку в судовому засіданні, за відсутності учасників судового провадження, якщо обвинувачений не оспорує встановлені під час дізнання обставини і згоден із розглядом обвинувального акта, та потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, не заперечують проти такого розгляду.”

Крім того, з урахуванням пропозицій цієї редакції пропонується змінена редакція частин 1 та 3 ст. 382 КПК України:

“1. Суд у триденний строк з дня закінчення підготовчого засідання вивчає його та додані до нього матеріали й ухвалює вирок.

<...>

3. Суд має право призначити розгляд у судовому засіданні обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку та викликати для участі в ньому учасників кримінального провадження, якщо визнає це за необхідне.

У такому випадку дослідження результатів медичного освідування проводиться у порядку статті 358 цього Кодексу; дослідження показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функцію фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису проводиться у порядку статті 359 цього Кодексу. Дослідження висновку спеціаліста проводиться у порядку дослідження висновку експерта.”

³³ Вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області від 26 серпня 2020 р. (справа № 369/10372/20) <<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91146752>> (дата звернення: 24.12.2020).

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Babaieva O, *Pidhotovche provadzhennia u systemi stadi kryminalnoho protsesu Ukrainy* (Pravo 2020) (in Ukrainian).

Edited books

2. Alenin Yu ta inshi, *Sudove provadzhennia: navchalno-metodychnyi posibnyk* (2020). DOI: 10.32837/11300.12523 (in Ukrainian).
3. Alenin Yu ta inshi, *Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy* (Feniks 2020) (in Ukrainian).

Journal articles

4. Zadoya K, 'Sproshchene provadzhennia shchodo kryminalnykh prostupkiv za Kryminalnym protsesualnym kodeksom Ukrainy 2012 roku ta zakonodavstvom yevropeiskykh derzhav' (2015) 1 *Visnyk kryminalnoho sudochynstva* 29–39 (in Ukrainian).

Websites

5. Hloviuk I, 'Sudove provadzhennia shchodo kryminalnykh prostupkiv: chy spravdiatsia ochikuvannia?' <<https://unba.org.ua/publications/5741-sudove-provadzhennya-shodo-kriminalnih-prostupkiv-chi-spravdyat-sya-ochikuvannya.html>> (accessed: 24.12.2020) (in Ukrainian).
6. Slutska T, 'Shchodo pytannia sproshchenoho sudovoho provadzhennia stosovno kryminalnykh prostupkiv: analiz zakonodavstva' <<https://protocol.ua/ru/shchodo-pitannya-sproshchenogo-sudovogo-provadgennya-stosovno-kriminalnih-prostupkiv-analiz-zakonodavstva>> (accessed: 24.12.2020) (in Ukrainian).

Iryna Hloviuk

COURT PROCEEDINGS OF CRIMINAL MISDEMEANORS IN THE COURT OF THE FIRST INSTANCE: THEORY AND PRACTICE

ABSTRACT. Entry into force of rules of Criminal Procedural Code of Ukraine (CPC of Ukraine) showed, on the one hand, legal vagueness of several of legal norms, as well as lack of unified practice of issues of the scheduling of preliminary proceedings; a judge's powers when receiving an indictment with a prosecutor's motion to consider it in the simplified procedure in the court session; joining of materials of criminal proceedings on criminal misdemeanor and a crime; content of court rulings, particularly operative part; formulation of judgments, etc.; there are virtually no doctrinal recommendations on the issues.

The paper aims to determine types of court proceedings on criminal misdemeanors in the court of the first instance; identify substantive and technical-law inconsistencies of normative regulation of court proceedings in the court of the first instance on criminal misdemeanors; formulate proposals on removing them.

Ірина Гловюк

Differentiation of court hearing on criminal misdemeanors in the court of the first instance is performed in the following way: without having court hearing in the court session with the absence of participants of court proceedings; consideration of an indictment on a commission of criminal misdemeanors in the court session with the summoning of participants of criminal proceedings; general procedure (when the indictment was received without a motion to have a hearing in the simplified procedure in the court session and written statements of a suspect, a victim, a representative of a legal person in whose respect the proceedings are conducted are absent); general procedure using Art. 349 Para. 3 of CPC of Ukraine.

Principal practical problems in the application of rules of CPC of Ukraine regarding proceedings in the court of the first instance on criminal misdemeanors are the following: conditions of initiating of considering an indictment in the simplified procedure; court's actions on receiving an indictment in criminal proceedings regarding criminal misdemeanors; scheduling preliminary court session; an indictment on a criminal misdemeanor beyond the scope of court session; examination of evidence in a trial in case of assigning a trial with the summoning of participants of criminal proceedings.

Provisions of CPC of Ukraine and practice of their application shows the need for further amendments that regulate assigning preliminary court session; enactment of provisions on conditions of simplified consideration in the Art. 381 of CPC of Ukraine; resolve the order of a court's actions after a preparatory session; examination of the results of medical examination is conducted under the procedure of examination of documents; examination of indication of technical devices and means having the functions of photographing and filming, video recording or means of photographing and filming, video recording shall be conducted under the procedure of examination of audio- and video-recordings; examination of a specialist's report is conducted under the procedure of examination of expert's findings.

KEYWORDS: criminal misdemeanor; trial; simplified procedure; court; indictment; motion; application; examination of evidence.